

bi cela stvar ne bila tako neokretno osnovana. Gospodar mora namreč $\frac{2}{10}$ in delavec le $\frac{1}{10}$ plačila šteti in temu v pomoč, pravijo, bode zavarovalnica. Tudi smo poizvedeli, da so rudokopi in marsikateri drugi tovarniški delavci uvrščeni v nižje razrede, kakor priprosti naš žagar, in to nam najbolj jasno priča, komu da je na korist ta zavarovalnica.

Lastniki premogovih in drugih društev imajo namreč v deželnih in državnem zboru važno besedo ali vsaj prijateljev med nemškimi liberalci, in ker imajo ti ljudje o človekoljubji le glasno besedo, nikoli pa srca, umislili so zvijsačo, kako odpraviti mnogokrat ponesrečene svoje delavce. Pri plačevanju naj pa se ve, da pomaga ubogi kmet, na katerega se spomnijo ti ljudje le dvakrat: kadar so volitve, da bi jim pomagal na sedeže v zbornicah, in drugič tu, kadar treba naložiti novi davek. Naj bi torej ta in mnogo drugih zvijsač liberalcev spametila kmetško ljudstvo povsod, kakor je že marsikje, da ne zaupa tem pijavkam kmetškega stanú nikoli več in da ob volitvah ne izbira svojih nasprotnikov; potem pa bodi vsem našim gg. poslancem priporočeno, da varujejo, kedar se snuje postava, kmetško ljudstvo.

Na delo, na novo delo!

Iz Ljutomera, dne 20. januarija.

Minilo je zopet leto. V njem se je za nas dosta imenitnega dogodilo. Vršila se je znana burna volitva za deželni zbor. Zmaga je bila na naši strani, če ravno je stala vsa nemčurska armada na nogah. Pri tej volitvi so pokazali naši kmečki volilni možje neomahljivo zavednost in narodno prebujenost. Izvolili smo si gospoda dr. Ivana Dečka, in on zares dela čast svojemu imenu. Že pri prvem zasedanju dežel. zbora je povzdignil naš novi poslanec svoj glas ter je branil neustrašljivo svete pravice našega naroda, katere nam hočejo liberalci, Nemei in nemčurji izčista vničiti in zatreti. Naš denar in naše krepke slovenske vojake pripoznavajo, našega jezika in njegovih pravic pa nečejo pripoznati. Toliko že vidimo, da v Gradci pravičnosti ni za nas doma.

Preteklo leto nas je zapustil okr. glavar baron Mac Nevin O' Kelly. Na njegovo mesto smo dobili visokorodnega gospoda grofa Attemsja. Vse kaže, da bode ta gospod nastopil pot pravice in da bo izpolnil zlate besede našega cesarskega očeta: „Naredite mir med mojimi narodi!“

Dobili smo tudi železnico. Bremena naših davkov so se za tega voljo zelo povišala. Koliko bo nam tota pridobitva koristila za občni blagor našega okraja, to bo pokazala še le prihodnost. Eno je gotovo. Železnica bo olajševala ponemčenje našega naroda. Na to pa tudi

naši nemškutarji najbolj zidajo. Vsi so prepričani, da je njihovo gospodstvo še le zdaj dobilo trdna tla na Murskem polji. Zdaj bodo pravo delo začeli. In za to so si tudi na Štefanje pri nas ustanovili novo podružnico društva „Südmark“. Tega društva je prvi in zadnji namen, da tisto slovensko posestvo, ki pride na prodaj, po nizki ceni kupijo in ga dajo nemškim in nemškutarskim priseljencem. Na takšen način hočejo nas uničiti in ponemčiti. Pravi Iškarijot je torej vsak tisti Slovenec, ki postane ud tega društva. Takšen človek proda svojo domovino sovražniku; vreden je, da se mu zemlja vdere pod nogami in ga živega požre. Možje slovenski, ne dajte se premotiti po sladkih nemškutarskih besedah. In ker je nevarnost zdaj večja, za tega voljo mora vse naše delovanje iti na to, da zmaga enkrat naša poštena stvar na naši zemlji. Naša najvišja naloga v narodnem oziru mora biti, da obvarujemo svoj narod ponemčenja. Ta namen, to misel mora nositi v svojih prsih vsak narodnjak, naj bo gospod ali prosti mož. Vsakega rodoljuba mora navdajati toto sveto navdušenje za narodni obstanek. V vsakem Slovenci in v vsaki Slovenki mora goreti trdno prepričanje, da naša slovenska domovina in naš slovenski jezik sta dve svetinji, kateri nam je podaril sam mogočni Bog.

Naši predočetje so častili in čuvali ti svetinji; preliвали so kri, dali so življenje za domovino in jezik. In tudi mi, njihovi nasledniki, moramo globoko spoštovati, kar so nam oni zapustili. Domovina in jezik, to sta dve narodni svetinji, kateri moramo sploh v srci nositi, srčno ljubiti ter ji s svojim življenjem varovati in braniti. Poučujmo se drug drugega, dramimo se, navdušujmo se za slovensko domovino in za slovenski jezik. Naj bo gospod ali delavec, kmet ali viničar, naj bo gospa ali kmetica, gospodična ali viničarka, vsi morajo enako čutiti v sebi gorečo ljubezen do vsega, kar je slovensko. In pri delu za sveto slovensko reč morajo se vsi ti stanovi združiti. Kar nas je narodnih delavcev in delavk za naš mili slovenski narod, vsi vstanimo, združimo se in idimo z veselim, krepkim srcem na delo in božja roka bo blagoslovila naš trud! Ne vdajmo se!

Gospodarske stvari.

Nekaj o orehu.

Orehovo drevo zraste 15—20 metrov visoko, raste najraje v globoki, ne pretrdi pa v vlažni zemlji, kakor tudi v kameniti apneni, med katero se nahaja rahle prsti. Po orehovem lesu se močno poprašuje in zato se tudi drago plačuje. Iz njega se izdeluje fino pohištvo in dr-

žaji za puške. Na spomlad se mnogo orehovich debel, tudi po nekaj že iz naših krajev, na železnice navaža in večji del na Dunaj odpošlje. Večkrat se toži, da ostane orehovo deblo malo-kdaj celo zdravo. To pa izvira od obrezovanja.

Večji del trdijo, da se oreh ne sme obrezovati. Resnica, da oreh od narave lepo v krono raste, ali dostikrat je vendar potrebno, da se morajo pregoste in prenizke veje odrezati ali odžagati. Obrezovati se mora le pozno v jesen ali pa pred koncem zime. Če v spomladi režeš, teče voda iz stržena, rana se širi in lesnina začne pri strženu trohneti. Če pa zimski čas zamudiš in bi vendar moral kaj obrezati, tedaj pa počakaj, ko je že listje pognalo; tedaj voda iz stržena tudi več ne izteka in rana hitro zaceli. Orehi, ki se jim pravi: laški, imajo debeli sad pa tenko lupino in so na Dunaji jako priljubljeni in dragi. Taki se pa le redko kje nahajajo, ker se navadno radi premenijo, namreč da izraste iz dobrega semena slab sad!

Do sedaj se pri nas še orehi niso cepili, to pa zato ne, ker se prime cepljenje le redko kedaj. Slavni sadjerejec N. Gaucher, francoz, objavil je v svoji knjigi „Handbuch der Obstkultur“, katera je menda ena najboljših sedanjega časa, navod, kako nam je lahko tudi orehe cepiti. To se zgodi pa tako-le:

Enoletni, k večjemu dveletni orehi se lepo izkopljejo, glavna korenina se za tretjino in deblo celo pri koreninah odreže ter cepi v sklad ali precep. Zlahtni mladiki ali cepiču, kateri sme okoli 10 cm. dolg biti in vrh se mu ne sme odrezati, ampak mora se že meseca februarja priskrbeti in do časa cepljenja, v meseci sušci, hraniti v pesku. Cepljeni del se mora dobro s cepilnim voskom zamazati. Cepljeni orehi se morajo v steklene grede, kakoršnje vrtnarji imajo, posaditi in cepljeni del se mora 3—5 cm. globoko z zemljo zagniti. Stekljena okna se morajo celo pokriti, dokler ne začnejo cepiči rasti in potem se po časi vedno bolj okna privzdigajo in zrak dovaja. Ko so cepiči kakih 10 cm. zrastle, odstranijo se okna in drugo leto posadijo se orehi na prosto v grede. Taki cepljeni orehi bi se lahko prodali in žeteli bi bilo, naj bi začeli tisti, ki imajo gredice pod steklom napravljene, cepiti orehovo drevje in tako bi v deželi zlahtne sorte orehov namnožili!

F. P—k.

Sejmovi. Dne 29. januarija v Koprivnici. Dne 26. januarija v Mariboru in v Studenicah, v Radgoni, v Slov. Bistrici in v Vojniku. Dne 28. januarija v Artičah in v Imenem. Dne 29. januarija pri sv. Juriji nad Taborom in v Gradci ter na Bregu v Ptuj. Dne 31. januarija pa v Poličanah (za svinje.)

Dopisi.

Od Sotle. (Raznoterosti.) Leto 1890 je eno izmed najznamenitejših in nenavadnih celega desetletja. Bilo je bolj vroče, vendar ne preveč sušno, pri vsem pa rodovitno. Če je tudi nekaterih pridelkov manj prirastlo, kakor druga leta, so pa ti bolj tečni. Sena, ozimine, koruze, tudi ajde je dovolj prirastlo; le po hribih je bilo vsega po malem, posebno otave. Kjer še trtna uš vinske trte ni vničila, prirastlo je sicer malo, pa dobrega vina. Cena mu je bila brž po trgatvi 60—80 fl. štrtinjak; prodalo se ga je tudi po 120 fl. štrtinjak. Na Bizeljskem, kjer je trtna uš najžlahnejše vinske gorice pokončala, so v jeseni že eden štrtinjak mošta domačega pridelka na oštariji stočili! Bizeljanci imajo upanje, da bodo njihove gorice še žlahno kapljico rodile. Nekdaj imovito in zavoljo rodovitosti vinskih goric na dobrem glasu biva-joče Bizeljsko je jako ubožalo. — S trtno uš — jo se pa tam širi in množi še druga uš, in ta je narodno izdajstvo — nemškutarija, ki je v tej obliki le na Bizeljskem doma. Pri vinski kapljici zna Bizeljanec o miloti in lepoti slovensčine — svojega maternega jezika — tako navdušene govoriti, da bi človek mislil, tam ni mogoče nemškutarja najti, kar pohrustali bi ga. Tako narodno navdušenost razodevajo radi ob priliki kake veselice med ptujci. Med seboj so pa „bigecerji“, „bist schon Ochsen kofen?“ itd. Kedar pa pride čas volitve, takrat se ozira v nemške (?) Brežice, in nastavlja ušesa, kakšen veter bode od tistod pripihal. In res, poprej tako iskreni domorodec, ob času volitve „štrbunkne“ v nemčurski brežiški koš. Tej neznačajnosti — narodni nezavednosti se ne more reči — je krivo preveliko število kmečkih „guspudov“, ki po Bizeljskem rogovilijo in svoje glave visoko nosijo. Dokler bodo Bizeljski gospodje prtene hlače nosili, bode za kmeta slabo. Sicer se nam dozdeva, da se je začelo tudi v tej zadevi po lepih krajih daniti. Korajža velja! — Hvalevredno je narodno prepričanje in složnost pri občini sv. Petra pod sv. gorami. Ta občina je ob Sotli edina, ki slovensko uraduje, in to s tako spretnostjo, da ji celo c. kr. glavarstvo ne more hvale odreči. Tukaj je nemškutariji za zmiraj odklenkalo. Složnost jači!

Iz Podčetrčka. (Naše selo) je mal, skrit kraj tik Sotle. Prebivalci se radi tržani imenujejo, pa pisma tržkih pravic so se menda zgubila. V to — recimo — gnezdo je „kukurancelj“ celi koš nemčurjev zasipal. Po nemčurskih listih se o tem kraju veliko bere. Človek, kateremu niso razmere znane, bi mislil, to mora biti imeniten, merodajen „trg“. V resnici pa šteje komaj nekoliko nad 100 duš. Pri volitvah za državni in deželni zbor je v kmečki skupini